

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

ВЕДЕРНИКОВ В. А.*Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ***АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ СПІВРОБІТНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ**

Анотація. У даній статті розкрито основні проблеми процесу фізичної та спеціальної підготовки у вищих навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ, визначаються основні напрямки інноваційних підходів, впровадження яких до існуючої системи підготовки майбутніх правоохоронців позитивно вплине на їхнє професійне становлення як висококваліфікованих професіоналів Національної поліції України сучасної Європейської країни.

Ключові слова: ВНЗ МВС, фізична та спеціальна підготовка, майбутні правоохоронці.

Вступ. Діяльність правоохоронних органів можна віднести до професії змішаних видів, яка здійснюється у специфічних ускладнених зовнішніх умовах, вимагаючи від працівників високої психічної стійкості, загальної та спеціальної витривалості [12].

Як зазначає Є.В. Зозуля, практична співпраця МВС України із європейськими інститутами стала здійснюватися спільно з офісом ОБСЄ в Україні відповідно до проекту «Міліція та права людини: європейський вимір», який спрямовано на вдосконалення навчальних програм з підготовки майбутніх правоохоронців з урахуванням європейських стандартів у галузі правоохоронної діяльності»(2013) [7]. Це пов'язано з тим, що виникли проблеми з підготовки майбутніх правоохоронців згідно сучасного рівня життя, які призвели до професійної невідповідності у порівнянні з європейськими країнами.

Також згідно Наказу МВС України № 177 від 2009 року початкова підготовка – це процес формування у працівників ОВС спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних для виконання службових обов'язків за конкретною посадою [15].

Мета дослідження. Визначення основних проблем, які виникли в існуючій системі фізичної та спеціальної підготовки у ВНЗ МВС України та основних напрямків впровадження інноваційних підходів для вдосконалення підготовленості майбутніх правоохоронців

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні використовувались наступні методи: теоретичний аналіз та узагальнення спеціальної методичної літератури та нормативно-правових документів.

Результати дослідження. З метою достатнього забезпечення професійно-прикладної підготовленості особового складу та майбутніх правоохоронців МВС України визначається важливий фактор щодо проведення реформування у системі підготовки та вдосконалення загальної системи. Особливу увагу приділити необхідно насамперед вступним, а також випускним іспитам з фізичної та спеціальної підготовленості правоохоронців [6].

У результаті дослідження головною метою особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ є напрямком на зниження рівня професійного ризику до реально можливого мінімуму. Особиста безпека визначається: специфікою професійної діяльності, ступенем професійної захищеності співробітника, наявністю спеціальних заходів матеріально-технічного та управлінського характеру, фізичної та професійної підготовленістю співробітника, ефективністю дій щодо забезпечення особистої безпеки при вирішенні професійних завдань або в ситуаціях, пов'язаних з професійною діяльністю [8].

Проблема професійного відбору молоді, яка вступає до ВНЗ МВС України в широкому плані на цей час ще практично не вивчалася, а методика її дослідження потребує коригування з урахуванням вимог сьогодення. Аналіз практичної діяльності ОВС дає змогу стверджувати, що від рівня загальної фізичної підготовленості правоохоронців, стану їх здоров'я, залежить процес засвоєння ними бойових прийомів єдиноборств, який в більшості випадків вирішує долю заходів по припиненню протиправних посягань. Так вимоги достатнього рівня фізичної підготовленості до прийнятих на службу майбутніх правоохоронців в період початкової підготовки та при виконанні відповідної категорії та службово-професійної діяльності мають важливий вплив на професійне ставлення [2; 3; 11; 14].

Однак аналіз літератури та практичний досвід показав, що рівень підготовленості курсантів недостатній. Цьому існує багато причин:

– діяльність правоохоронців проходить в нових умовах, а його навчання та підготовка в цілому здійснюється за старими принципами, критеріями та методичними рекомендаціями;

- низький рівень підготовки правоохоронців (фізичної, спеціальної, психологічної, професійно-прикладної);
- невідповідність рівня підготовки до Європейського;
- недоліки професійного відбору молоді до правоохоронних органів;
- недостатнє практичне обґрунтування комплексного навчання тактико-спеціальної, фізичної та підготовці зі зброєю;
- низький рівень мотивації до вдосконалення власної професійної підготовленості та розвитку фізичних та спеціальних якостей;
- аналіз фізичної підготовленості курсантів на різних етапах контролю свідчить про недостатність обов'язкових занять у процесі навчання;
- низький рівень підготовленості молоді свідчить про те, що стан організації професійно-прикладної фізичної підготовки не відповідає сучасним вимогам та стандартам якості професійної освіти, яка недостатньо враховує специфіку цільової спрямованості виробничої діяльності.

Проблема підготовки висококваліфікованих співробітників, які володіють сучасними методами пошуку, обробки та систематизації умінь з метою підвищення своєї кваліфікації, набуває все більшої актуальності, так головною метою є сприяти розвитку в правоохоронців потреби у самостійному здобуванні власних знань, необхідних для професійної діяльності. Це буде сприяти здійсненню процесу вдосконалення навичок протягом усього періоду служби в ОВС.

Основними чинниками зниження впливу фізичних навантажень на результати професійної підготовленості та процес навчання є:

- відсутність типових програм з СФП,
- низький вихідний рівень фізичної підготовленості більшості новобранців, які вступають до вузів Міністерства оборони та МВС України,
- неефективне використання часу, відведеного на фізичну підготовку,
- необхідність більш ретельного проведення ранкової зарядки.

Вирішення проблем стає можливим завдяки поєднанню загальної та спеціальної фізичної підготовки, використанню у навчальному процесі елементів високих спортивних технологій, які ґрунтуються на сучасних досягненнях теорії спорту, біомеханіки спортивних рухів, методології підготовки висококваліфікованих спортсменів, спортивної педагогіки [6].

Як зазначив О.В. Кузенков у своїх дослідженнях з фізичної, спеціальної, психологічної та професійно-прикладної підготовки працівників правоохоронних органів – сучасні тенденції в системі підготовки силових структур МВС України мають відповідати вимогам сучасного світу та виходити на новий Європейський рівень якості навчання та відбору. Важливою складовою є рівень підготовленості та професійної придатності майбутніх працівників ОВС [9].

У процес тактико-спеціальної підготовки необхідно включити окремим розділом в програму підготовки співробітників та курсантів комплексні вправи і нормативи з фізичної та підготовки з використанням зброї (наприклад: виконання стрілецьких вправ на тлі фізичного навантаження; виконання комплексної контрольної вправи, яке включає в себе крос, вільний поєдинок з самбо, стрільбу і т.п.) [6].

Важливість прикладної підготовленості майбутніх правоохоронців силових відомств у процесі їх професійного навчання та підготовки ніяких сумнівів не викликає. У зв'язку з метою організації майбутніх правоохоронців в ході багаторічних досліджень розроблено не одна модель формування базової професіональної – прикладної фізичної підготовки.

А.П. Стрижак констатує наукова основа підготовки є шлях до підвищення якості навчального процесу та рівня фізичної підготовленості правоохоронців освітніх установ МВС до службової діяльності. Система навчання з професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх правоохоронців до службової діяльності має значні резервні можливості. Підвищення якості навчального процесу пов'язано, насамперед, з впровадженням інноваційних технологій, заснованих на відповідності та адекватності рухових завдань умовами оперативно-службової діяльності [16].

Чітко зрозуміло, що сучасна система фізичної підготовки повинна містити органічно взаємозалежні компоненти, що забезпечують цілеспрямовану реалізацію диференційованого управлінського впливу на підготовленість молодого покоління. Ефективність вирішення завдань фізичної підготовки вагомо залежить від якості її організації, як важливого управлінського компоненту [13].

Велике значення під час навчання майбутніх правоохоронців має систематичне оцінювання рівня підготовленості (екзамени, семестрові заліки, виконання професійно-прикладних вправ, індивідуальний контроль успішності, рівень розвитку фізичних якостей), повинні відповідати вимогам процесу підготовки висококваліфікованим співробітників правоохоронних органів. Також систематичні заняття, під час яких основну вагомість надають практичним комплексним

вправам, які впливають на вдосконалення професійно-прикладних та спеціальних вмінь більш ефективно впливають на процес підготовки [3].

Разом з цим А.В. Магльований та О.М. Боярчук у своїх дослідженнях пропонують в оцінку з фізичної підготовки впровадити необхідність виконання спортивного розряду з базових або професійно-прикладних видів спорту, які використовуються під час навчання та підвищення нормативів для офіцерів першої категорії з визначення фізичної підготовленості [10].

Розглядаючи цільову спрямованість, можна зрозуміти саму проблематику, яка полягає у формуванні необхідного рівня професійної підготовленості майбутніх правоохоронців ВНЗ МВС України та створення належних умов для функціонування цілеспрямованої системи фізичної підготовки протягом всього періоду навчання. Така система сприяє успішному формуванню у майбутніх офіцерів високого рівня професійних, морально-вольових якостей і фізичної підготовленості, що дає можливість суттєво підвищити ефективність виконання оперативно-службових завдань.

Використання активних методів навчання, які від пасивного сприйняття матеріалу перейдуть в акцентований напрям на творчий прояв професійно-значущих якостей особистості, призведе до вміння знаходити індивідуальний вихід в екстремальних ситуаціях [4].

Також позитивний вплив мають групові вправи з силового припинення протиправних дій з використанням спеціальних засобів (щита, гумової палиці, наручників), відпрацювання захисту від ударів блоками, відходами, відповідними ударами та кидками, по затриманню правопорушника.

З метою вдосконалення фізичної підготовленості майбутніх правоохоронців актуальним питанням є формування фізичних, професійно-прикладних та психологічних якостей з урахуванням специфіки обраного напрямку несення служби у правоохоронних органах, а також комплексного підходу об'єднання фізичної, тактико-спеціальної та вогневої підготовки, які будуть імітувати ситуації самозахисту, переслідування та затримання правопорушника. Необхідність залучення спеціалістів та викладачів з адміністративного та кримінального права з метою імітацій найбільш широко поширених в оперативно-службових ситуаціях, які з одного боку дадуть правовий вихід, а з іншої захист власного самозахисту [1].

Висновки. Проведені дослідження з виявлення актуальних проблем, які склалися у ВНЗ МВС України у процесі підготовки майбутніх правоохоронців, засвідчили про необхідність вдосконалення існуючої системи та впровадження інноваційних підходів, що позитивно вплинуть на їх підготовленість.

Визначено, по-перше, основною проблемою є низький рівень фізичної підготовленості молоді, яка вступає до силових структур, це складає певні труднощі при засвоєнні спеціальних та професійно-прикладних навиків. По-друге, відсутність єдиної типової програми з фізичної та спеціальної підготовки у ВНЗ МВС України та зменшення кількості годин на дисципліну. По-третє, низька мотивація молоді до занять з фізичної підготовки.

Перспективи подальшого дослідження. Передбачається розробка та впровадження власної програми з фізичної та спеціальної підготовки до ВНЗ МВС України.

Список використаної літератури:

1. Баркалов С.Н. *Физическая подготовка курсантов образовательных организаций МВД России: состояние, проблемы и пути совершенствования* / С.Н. Баркалов, И.В. Герасимов. // *Общество и право*. – 2014. – № 4. – С. 299–304.
2. Вареньга Ю.В. *Удосконалення фізичної підготовки працівників МВС України на етапі професійного становлення* : дис. канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02 / Ю.В. Вареньга. – Львів, 2015. – 262 с.
3. Груздев Е.М. *Проблемы учебного процесса по физической подготовке в вузах МВД России и меры, направленные на повышение качества обучения* / Е.М. Груздев, А.М. Козловский // *Вестник Воронежского института МВД России*. – 2009. – №1. – С. 4.
4. Гусев А.А. *Интегрированный подход к служебно-прикладной физической подготовке слушателей образовательных организаций МВД* / А.А. Гусев // *Концепт*. – 2014. – № 20. – С. 1–6
5. Журавель О.В. *Методичні матеріали з фізичної підготовки для позаштатних інструкторів підрозділів органів внутрішніх справ*. / О.В. Журавель. – К. : РВЦ КНУВС, 2008. – 46 с.
6. Закорко І.П. *Спеціальна фізична підготовка. Організаційно – методичні вказівки до викладання курсу* / І.П. Закорко. – К. : РВВ КІВС, 2001. – 33с.
7. Зозуля Є.В. *Підготовку сучасного правоохоронця – на рівень європейських стандартів* / Є.В. Зозуля // *Наукова бібліотека*. – 2014. – №4. – С. 4.
8. Карданов А.К. *Значение физической подготовки в профессиональной деятельности современного полицейского* / А.К. Карданов. // *Теория и практика общественного развития*. –

2014. – №14. – С. 118–120.

9. Кузнецов Б.В. Профессионально-адаптационная физическая подготовка, как основа успешной образовательной деятельности курсантов вузов МЧС России / Б.В. Кузнецов // Вестник Воронежского института МВД России. – 2013. – №1. – С. 185-191.

10. Магльований А.В. Проблеми та шляхи вдосконалення фізичної підготовки молодшого офіцерського складу / А.В. Магльований, О.М. Боярчук. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорт. – 2013. – №1. – С. 44–48.

11. Моргунов О.А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання / О.А. Моргунов // Честь і закон. – 2014. – №2. – С. 46–49.

12. Нарзулаев С.Б. Профессионально-прикладная физическая подготовка в системе профессиональной подготовки милиционеров / С.Б. Нарзулаев, В.В. Беляков // Вестник Томского государственного педагогического университета. – 2007. – №5. – С. 9–13.

13. Ольховий О.М. Концепція професійно спрямованої системи фізичної підготовки курсантів / О.М. Ольховий // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. – 2013. – №112. – С. 208–211.

14. Палецкий Д.Ф. К проблеме разработки теоретико-методологических основ профессионально-прикладной физической подготовки в МВД России / Д.Ф. Палецкий. // Вестник спортивной науки. – 2013. – №1. – С. 39–41.

15. Положення про організацію початкової підготовки (спеціалізації) працівників органів внутрішніх справ України: Наказ МВС України № 177 від 24.04.2009 р.

16. Стрижак А.П. Адекватность в действиях как критерий эффективности профессионально-прикладной физической подготовки курсантов учебных заведений МВД РФ / А.П. Стрижак, Г.Н. Германов, И.А. Сабирова // Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта. – 2012. – №2. – С. 90–94.